

Lotu 'o e Tau'ataina

BASED ON
Luke 4:18-19 NRSV

*Pea 'i he'ene folahi 'a e puka, na'a ne 'ilo 'a e potu 'a ia
'oku tohi ai 'a e lea ni, Ko e Laumālie 'o e 'Eiki 'oku
'iate au; he na'a ne pani au ke u 'alu mo e ongoongolelei
ki he masiva:*

*Kuo ne fekau au ke fanonganongo 'a e tukuange ki he
pōpula, mo e 'ā ki he kui; ke fekau 'a e ta'eliekina ke
'alu kuo tau'ataina; ke fanonganongo 'a e ta'u 'o e
hōifua 'a e 'Eiki.*

**Bishop Cynthia
Moore-Koikoi**
*Bishop of The United
Methodist Church
Western Pennsylvania*

Ko e 'Otua 'o e kau popula Hepelu, Mosese, Selemaia, 'Eseta, ko e tangata na'e ui ko Kongakau, ko e fefine 'i he vaitupu, Harriet Tubman, ko e kau Freedom Riders, Nelson Mandela, Cesar Chavez, Vincent Simmons, Central Park 5, Berta Cáceres, mo Joan Baez; 'Otua 'o kinautolu kotoa pē ne nau nofo pōpulá, tuku pōpula'l koe 'uhia koe loi, pe ngaohikovia; 'Otua 'o kinautolu kotoa pē ne nau tau ma'a kinautolu ne tuku pōpulá mo e kau ngaohikoviá; 'oku mau fakahīkihikii ho huafa mā'oni'oni.

'Oku ou fakamalo atu 'i ho Laumalie 'a ia 'oku ne fakatau'ataina'i 'a e kau popula, faka'ata 'a kinautolu 'oku kui ki he'enau kau 'i he ngaahi founiga 'o e fakamo'ulaloa, pea ta'ofoi 'a e ngaahi fa'unga 'o e fakatanga mo e ngaohikovia. 'Oku mau lotua 'a kinautolu 'oku tuku popula, tautaufitio kiate kinautolu ko 'enau "hia" pe na'e hoko ko ha memipa 'o ha kakai na'e ngaohikovia.

'Oku mau lotua 'a e kau 'Eseta mo e kau Chavezes 'i homau lotolotonga 'a ia kuo mou polepole ke tu'u hake 'o fakafofonga 'l he lea ki he ngaahi pule, pule'anga hange ko kinautolu oku kovana, mo e kau palesiteni. 'Oku nau fakaha 'i he loto vekeveke 'a e ngaahi lea fakakuonga mu'a ko ia 'a Mosese, "Tuku ke 'alu 'a hoku kakai!"

' Oku mau lotua ' a e mata ' o e fa'ahinga ' oku nau fakafe'ātungia'i pea mo e fa'ahinga ' oku nau ma'u ' aonga mei he ngaahi fokotu'utu'u ' o e fakafe'ātungiá ke fakaava. 'Oku mau lotua ke nau tu'u hake, tafoki, pea 'alu 'i ha founiga kehe 'o fakatomala mei he 'enau angahalá pea kamata ngāue ke toe fakafoki mai ' a e fakamaau totonú 'i he ngaahi feitu u 'oku 'ikai ke 'i ai ha fakamaau totonú, pea ko ia ai, 'oku 'ikai ha melino.

Tokotaha Māfimafi - Aoniú, kapau ' okú ke ui au ko ' Ēseta, tokoni'i au ke u ma'u ' a e loto - to'a ke tali. Kapau 'okú ke ui mai ke u fakatomala, 'ā'ā hake! 'Oku ou lotu 'i he huafa 'o Sīsuú. 'Emeni.

Rev. Eric Mayle
*Minister of Connection
at Calvary United
Methodist Church
Nashville, TN*

'Otua 'o e Liliu 'o e Toafa,

'Oku mau fakaha 'oku mau ilifia 'i he toafá neongo na'a ke tāpuaki'i 'a Heka'ā ai.

'Oku mau manavasi'i ki he toafa neongo na'a ke fakatau'ataina'i ho kakai popula ai.

'Oku mau manavasi'i ki he toafá neongo na'e lotu ai 'a Sīsū.

Tokoni'i kimautolu ke mau hoko ko ha kakai 'o e toafa kuo fakatau'ataina'i mo liliu 'i he ta'efiemalie.

'Oku mau lotua ha loto-to'a ke fakafanongo ki he ngaahi founiga 'oku fakahoha'asi ai kimautolu 'e ho mau Laumālié koe'uhí ko 'emau tau'atāiná.

'E 'Otua, 'oku mau 'ilo 'oku folofola mai ho Laumalie kiate kimautolu 'o fakafou 'i ho mau kaunga'api.

'I he toafa 'o e nganga'ehu fakamatakali 'i homau fonua, foaki mai ha loto fiemalie ke fanongo ki homau kaunga'api matakali 'uli'uli mo lanu melomelo neongo 'ene 'ai ke mau ta'e fiemalie; 'Eiki, tautaufito ki he taimi 'oku ne 'ai ai ke mau ongo'i ta'e fiemalie.

Fakatau'atāina mei homau lotó 'a e fie ma'u ke ma'u 'a e folofola faka'osi; Hiki hake mei ho mau umá 'a e fakamālohi'i ke fakatonutonu ma'u pē ho mau kaungā'api; To'o mei ho tau 'atamai 'a e ngaahi aka 'o e kakai hinehina ma'olunga mo laulanu, koe'uhí ke mau tau'atāina ke ma'u 'a e fakahinohino mo e tapuaki 'oku ke 'omi kiate kimautolu 'i he tempiale ma'onii'oni 'o ho mau kaunga'api.

'Emeni.

Rev. Dr. Giovanni Arroyo
*General Secretary
General Commission
on Religion and Race
of The United
Methodist Church
Washington, DC*

Tupu'anga 'o e 'Otua,

Na'a ke fokotu'utu'u 'a e fa'ahinga 'o e tangata 'i
ho'o 'imisi tatau,

pea na'e lelei ia.

'Oku mau pehe ko e 'aho ni 'oku mau mo'ui 'i he tau'ataina
mei he ngaahi me'a 'oku ne tukuhifo'l ai kimautolu; Ngaahi
founga 'oku hokohoko atu hono ngaohikovi'i 'o e kulupu 'e
taha; Ngaahi 'ulungāanga 'okú ne maumau'i mo faka'auha 'a
e ngaahi vā fetu'utaki; pea mo e ngaahi founga 'oku
hokohoko atu ai hono ma'u e malohi ki he tukui kolo mo ho'o
founga mohu founga.

'Oku mau tu'u mo e fakapapau 'e tataki kimautolu 'e he
Laumalie Fakalangi ki he tau'ataina, mei he moveuveu ki he
maau, mei he fakamaau ta'etotonu ki he fakamaau totonu,
mei he ta'e-malava ki he kakato, mei he taufehi'a ki he 'ofa,
mei he fakamo'ulaloa ki he tau'ataina!

Ko ia, 'oku tau mau loto-to'a 'i hono hiva'i 'o e ngaahi lea himi
'i 'Afilika Tonga: 'Oku hoko mai 'a e tau'ataina. 'Oku hoko mai
'a e tau'ataina. 'Oku hoko mai 'a e tau'ataina. Ko ia, tuku ke
pehē! 'Emeni

Kenneth Dulanas Base
*Local Youth Pastor
at UMC-Mortola St.
Cagayan de Oro City,
Philippines*

'Otua 'o e kakai kotoa pe, ko ha kaungame'a 'o e masiva,

'etau liberator ma'onii'oni.

Kuó ke tala'ofa mai 'a e fakamo'uí
fakafou 'ia Kalaisi
ko ha langi 'o e fakamaau totonu, 'alo'ofa, mo e mā'onii'oni.

Tokoni'i kimautolu ke ikuna'i e ngaahi hoha'á
mo e ngaahi fakamanamana 'o e mo'uí
koe'uhí ke nofo ma'uma'uluta 'a e tokotaha kotoa pe,
'oku 'atakai'i kitautolu 'e he anga fakakaume'a, mo e
ouuangataha 'o e mo'ui.

Fakafou 'i ho Laumālie Mā'onii'oni
'ai ke mau hoko ko ha tangata lea 'o ho'o ngaue salvific,
ko ha nima 'oku fakafiemālie,
ko ha tokonaki 'o e me'akai ma'á e masivá,
ko ha maama 'okú ne fakatupu 'a e 'amanaki lele'
ko ha fakamo'oni ki ho'o 'ofá
pea mo ha to'a 'o ho'o melino ki he kakai kotoa pe.
'Emeni.

Nadia Kanhai
*NIC Chair,
Anti-Racism Task Force,
co-chair CCORR
Aurora, IL*

Ma'oni'oni mo e Tau'ataina Mo'oni,

Ko 'emau holi ki he Oongoongo Leleí kuo fakahoko mai. 'Oku 'iate kimautolu 'a e houa ne fuoloa 'emau tatali ki ai ka 'oku mau manavahe ke fakatau'ataina'i mo'oni kimautolu. 'E lava nai ke mau 'ahī'ahī 'a e tau'ataina faka'ofo'ofa pea mau toe holomui mei he fiefia ki he ngaahi fakakui fakalanulanu 'o kimautolu mo mamani?

'Oku mau kalanga "Fakamo'ui 'a kimautolu!" Ka 'oku mamahi hono fakama'a 'o e kafo!

Na'e hanga 'e he fa'ahita'u mafana 'o e 2020 'o faka'ali'ali mai 'a kinautolu laulanu hinehina ma'olunga mei he ngaahi langa 'o 'etau ngaahi kautaha ngaue mo e sosaieti. Na'a mau tu'u fakataha hake ke ikuna'i 'a e fili, mo ofe'i 'a e Arc), pea fakaha ha mo'oni fo'ou. Ka na'e faka'auha 'e ha ni'ihi 'a e koloa mo e kaiha'asi. Na'e 'ikai ko kimautolu. 'Oku 'i ai foki mo ha kau kaiha'a?

Ko e ngaahi hia 'a e kau 'Anitai-'Esia mo e #SayHerName intersected lau lanu 'aki 'a e tukuhifo e kakai fefine mo e feta'aki fakae tangata. 'Oku mo'oni nai na'a ke kau mo e kau ngaue pe mo e kau tangata pe fefine? Kapau 'oku 'ikai ko hai 'eni 'oku mau pehe 'oku mau 'i ai, 'oku kei 'i ai nai ha tau'ataina ma'amautolu?

Kapau te mau fakatau'ataina'i 'a e kau popula, kuo pau nai ke mau tuku 'a e fakamau mo e Niklosoni kiate koe? Te ke fokotu'u kinautolu 'i ha tu'unga tatau mo kinautolu? I 'olunga 'iate kitautolu?

' Okú ke fakapapau'i fekau'aki mo e me'a fakatau'atāina'i ko ení, ' a e ' Otuá? 'Oku hange ia ha 'asenita tau'ataina. 'Oku ke fulihi homau ngaahi mamani ke hu'u ki tu'a pea 'i loto. Te mau lava fefe 'o ta'e ako 'a e ngaahi me'a kehe kuo ako'i kiate kinautolu 'i he 'emau mo'ui kotoa? He 'ikai ke mau lava 'o fakakaukau'i 'a e tau'ataina mo'oni 'oku ke palomesi ki ai. Tokoni ki he' emau ta'etui.

Ko ho'o tau'ataina 'oku ma'ae masiva, kau popula, kui, mo e ngaohipikovia. 'Ofa ke fai ho finangaló ma'a ho'o fānau 'ofeiná. Fakama'a 'emau manavahe, manavasi'i, ta'epau, mo e veiveiua pea tataki kinautolu ki ho'o tau'ataina faka'ofo'ofa. 'Emeni

Vince Gonzales
Lay person
GCORR Board Member

Fakatupu 'o Hevani, hu mai kia tekimautolu, he 'oku mau fu'u fiema'u lahi. 'Ofa ke fakafonu 'a e kete 'aki e fakamaau totolu mo e ngaahi kato fonu 'I he fiemalie.

'Ofa ke hoko mai 'a e tau'ataina ki he kau popula kotoa pe. Ko kinautolu 'oku tuku popula 'e he angahala, ma'unimaa, manavaheee, tau, mo e ngaahi 'aa fakavahevahe'l, fakatu'asino mo e lea fakatata fakatou'osi.

Fakaava homau matá ke mau lava 'o mamata ki ho Fakatupú 'i hono ngaahi me'a fakaofo kotoa pē. 'Ofa ke 'oua na'a mau toe humu 'i he 'emau fakapo'uli, ka ke mau 'a'eva 'i ho'o mama.

'I he pekia mo e toetu'u 'a Kalaisí, kuo toe fanau'i fo'ou au mo e Laumālie Mā'onī'oni. Tokoni ke u taki, ke tataki, pea ke malu'i ka ko e mahu'inga tahá, ako'i au ke u muimui, pea fakahā mai 'a e hala 'oku totolu ke u fou aí.

Fakatauange ke tuku ma'u pe hoku matá 'ia Sisū, 'a ia ko Hono huafá 'oku ou lotuá, 'Emeni.

**Bishop Sudarshan
Devadhar**

*Bishop of The United
Methodist Church
New England Annual
Conference*

Taki: Tupu'i 'Otuá, 'oku kei hokohoko atu pē hono valoki'i 'e he māmaní, "Hiva'i mai ha taha 'o e ngaahi hiva 'o Saioné!" (Saame 137:3)

Kakai: Kae hange ko 'etau ngaahi kui 'i he tui, 'oku kei hokohoko atu pe 'etau fehu'i, "E lava fefe ke tau hiva'i 'a e hiva 'a e 'Eiki 'i ha fonua muli?" (Saame 137:4)

Taki: Fakamanatu mai, 'e 'Otua, ko e fē pē ha feitu'u 'oku mau nofo ai, 'oku 'ikai kei muli ia, ka ko ho'o fonuá ia. Tokoni mai ke mau faka'apa'apa'i e fonuá ni 'oku toputapu.

Kakai: Fakamanatu mai 'oku totonu ke hiva'i 'a e ngaahi hiva 'a Saione 'i he feitu'u kotoa pe pea 'i he taimi kotoa pe 'i homau kolo fakaemamani lahi.

Taki: 'Otua anga - ' ofa, 'oku 'ikai te mau fakalāngilangi'i mo faka'apa'apa'i mo'oni ho fakatupú 'i he tu'unga ko e kau tauhi lelei. Ko 'emau ta'e-malava ke sio 'oku fakatupu 'a e tangata kotoa pe 'i ho tatau ...

Kakai: ko 'emau fakafisi ke fakafiefia'i 'a e mamani kuo ke foaki mai kiate kimautolu 'a e toputapu mo e fakafotunga 'oku lelei ...

Taki: Ko 'emau ta'e-malava ke hiva'i 'a e ngaahi hiva 'o Saione, 'i homau loungutu, loto, 'atamai, mo e to'onga.

Kakai: Kuo mau fakatupu 'a e mamahi, 'ita, faingata'a'ia, fakamaau ta'etotonu, masiva, tau, mo e sepakipaki 'i hotau tukui kolo, pule'anga, mo e mamani.

Taki: 'Otua 'alo'ofa, fanongo ki he'emau vete hia 'i he loto fakatokilalo kuo mau faiangahala kiate koe 'aki 'emau fakafisi ke hiva'i 'a e ngaahi hiva ko 'eni 'o Saione.

Kakai: 'Oku mau vetehia ko 'emau fakalongolongo 'i he taimi 'oku fai ai 'e homau kaunga ngae mo e kaungame'a 'a e ngaahi lanu kehekehe, pea koe lea, pe anga fakafonua — kuo ne 'ai ke malohi ange 'a e tokotaha fakamalohi pea kuo ne fakalavea'i 'a e ngaohikovia. 'Oku mau to'o 'a e fatongia ko iá ki homau vaivá mo e ta'elavame'a.

Taki: 'a e 'Otua malohi, foaki mai kiate kimautolu 'a e 'alo'ofa, loto-to'a, mo e poto ke hoko ko e kau akonga longomo'ui 'a Sisu Kalaisi, 'o fonu 'i he malohi lahi 'o e Laumalie Ma'oniono ...

Kakai: koe'uhí ke mau lava 'o hiva 'aki e ngaahi hiva 'o Saione 'i ha feitu'u pe 'oku mau 'i ai. Koe'uhí ke mau mo'ui 'aki e ngaahi lea 'o 'emau hiva 'o fakafou 'i he'emau ngaahi ngae 'o e loto-to'a ma'oniono. Koe'uhí ke mau lava 'o laka atu ki Saione. Ko ia ai, 'i he tu'unga ko e kau Kalisitiane 'osi papitaisó, 'oku mau faitau mo e fa'ahinga kotoa pē 'o e lau lanu, tu'unga ta'etatau, mo e fakamaau ta'etotonu.

Taki: 'Ai ke mau fo'ou. Pea tokoni ke mau manatu'i mo fakafo'ou 'emau fuakava 'i he papitaisó.

Kakai: Koe'uhí ke mau lava 'o hoko ko ho'o kolo 'ofeina, pea 'e 'ilo'i 'e mamani. 'Oku mau tukupa ke haveki 'a e fa'ahinga kotoa pe 'o e ngaahi fakafotunga ta'etaau mo e ngaahi ngaohipikovia 'oku ne fakalavea'l 'a e fa'ahinga 'o e tangata. 'Oku mau fakatukupaa'i kimautolu ke hiva'i ha hiva fo'ou, ke hiva'i ma'u pē 'a e ngaahi hiva 'o Saioné pea 'i he feitu'u kotoa pē 'i homau fonuá. 'Emeni